

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Fırat University Journal of Social Science
Cilt: 13, Sayı: 2, Sayfa: 167-190, ELAZIĞ-2003

TÜRKİYE’DE EĞİTİM FAKÜLTELERİ RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMLARININ UYGULANMASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

*The Problems and Solutions For The Art Teaching Programmes of
Education Faculties In Turkey*

Tamer KAVURAN

Fırat Üniversitesi Teknik Bilimler M.Y.O. Grafik Prog. Başk. Elazığ.

E.mail: tkavuran@firat.edu.tr

Özet

Bu araştırma ile Türkiye’de resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanlarının, Türkiye’de resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ve bu sorunların çözümüne ilişkin görüşlerinin belirlenmesi; belirlenen sorunlara çözüm önerileri getirilmesi ve öğretim elemanlarının resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşlerinin kişisel özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğinin saptanması amaçlanmıştır. Ayrıca, sanat eğitiminin dolayısı ile resim-iş eğitiminin genel eğitim içerisindeki yeri ve gerekliliğinin de önemsenmesi amaçlanmıştır.

Tarama modelinde desenlenen araştırma, 2001-2002 eğitim-öğretim yılında Türkiye’de 21 üniversitenin eğitim fakültesi resim-iş öğretmenliği anabilim dalında görev yapan 323 öğretim elemanı üzerinde gerçekleştirilmiş olup evrenin % 79.9’undan kullanılabilir veri elde edilmiştir.

Araştırmanın amacına yönelik veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen, bir ve ikinci bölüm toplam 33 maddeden, üçüncü bölüm Resim-İş Öğretmenliği Programlarında uygulanan 18 dersin saat, içerik ve içeriğin uygulanmasının yeterli görülüp görülmemesine yönelik ‘Resim-İş Öğretmenliği Programlarının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar Anketi’nde toplanmıştır.

Araştırmada, verilerin çözümlenmesi aşamasında, araştırma amaçları doğrultusunda, frekans, yüzde ve nonparametrik istatistik tekniklerinden kay kare (X²) den yararlanılmıştır. İstatistiksel çözümlemelerde .05 anlamlılık düzeyinin kullanıldığı araştırmada, çözümlemeler “SPSS 10 for Windows” paket programı ile gerçekleştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: (Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sanat Eğitimi, Resim-İş Öğretmeni, Resim-İş Öğretmenliği Programları)

Abstract

With this study, it was aimed to determine the opinions of Art teachers about the problems and solutions of the departments of Art Teaching. It was also aimed to determine if there were any differences according to the personal features. Besides it was aimed to stress the importance and necessity of Art teaching in the framework of general education.

The study was conducted in 21 Art teaching departments in Turkey in 2001-2002 academic year and the 323 teachers were included in the study. The data which were accepted valid and useful were obtained from 79.9 % of the population.

The data were collected with a questionnaire named “The problems at the Departments of Art Teaching”. The first and second parts of the questionnaire included 33 items and they were about the content of Art teaching programmes.

In analyzing the data frequency, percent and chi-square (X^2) were used. In data analysis .05 significant level were used and SPSS 10 for windows statistics package were benefited.

Key words: (Education Faculties, Department of Art Teaching, Art Education, Art Teaching, Art Teaching Programmes)

PROBLEM

Ülkelerin gelişmesinde eğitim seviyesi yüksek insanlara gereksinim vardır. Bu insanlar da iyi tasarlanmış eğitim programları ile yetişirler. Eğitim sisteminin temel öğelerinden birisi ve en önemlisi kuşkusuz öğretmendir. Eğitim amaçlarının gerçekleşmesi büyük ölçüde öğretmenin nitelikli olarak yetişmesiyle ilişkilidir. Öğretmenlerin iyi yetişmesi söz konusu olduğunda da ilk sırada incelenecek konu, öğretmen yetiştirme programları ve bu programların uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümü olmalıdır.

Değişen dünyada, öğretmen, değişmeden kalamaz. Hızla değişen teknoloji; öğretmeni, televizyon, kaset, radyo, bilgisayar programlarıyla rekabet edip, her geçen gün daha mükemmel ulaşmayı hedeflemek zorunda bırakmaktadır. Bunun için eğitimci; kişilik özelliklerini ön plana çıkarmalı, hükmetmek yerine demokratik unsurları yerleştirmeli, insanın sahip olduğu iyi nitelikleri ortaya çıkarmalı, yalnızca bilgiyi aktarmak yerine öğrencinin kişilik gelişimine katkıda bulunmalıdır. Unutulmamalıdır ki, iyi bir öğretmen olmak için yalnızca iyi eğitim almak yetmez, modern çağın gereklerini de karşılamak zorunluluğu vardır. Modern dünyada kitle iletişim araçları bazen öğretmenleri daha çok çalışmaya ve mesleki açıdan yenilenmeye itmektedir (Musgrave, 1973, s.140-141). Hem bireysel hem de mesleki açıdan yenilenme olgusu mevcut öğretmen yetiştirme anlayışına yeni bakış açılarının sorgulanmasına yol açmış, öğretmenlerin rollerini eskisine oranla daha fazla değiştirmiştir. Günümüzdeki hızlı değişiklikler öğretmenlerin görevlerinde de önemli değişik ve gelişimlere yol açmıştır. Bu değişikliklerin yansımalarının eğitim programlarında yer alması ve eğitim programlarının da bu yönde geliştirilmesi gerekir ki sınıfta etkileşim kurulabilsin (Craft, 1997, s.83).

Türkiye’de eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği anabilim dallarının amacı; temel eğitim ve orta öğretime nitelikli resim-iş öğretmeni yetiştirmektir. Öğretmenlik mesleğinde bulunanların sağlam bir genel kültür ve alan bilgisi yanında sağlıklı bir öğretmenlik bilgisine sahip olmaları

gerekmektedir (Küçükahmet, 1988, s.112). Bu durum resim-iş öğretmenleri için de geçerlidir.

Eğitim kurumları olarak üniversitelerimiz pek çok sorunla karşı karşıya bırakılmaktadır. Bunların başında eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin resim-iş öğretmenliği anabilim dalları gelmektedir.

Öğrenci alım sınavlarından kaynaklanan sorunlar, ekonomik sorunlar, teknolojik sorunlar, nitelik-nicelik bakımından uygun olmama durumu, fiziki ve sosyal çevreden kaynaklanan pek çok sorun, buralarda verilen eğitimi etkilediği gibi ilk ve orta öğretimdeki sanat eğitimini de etkilemektedir. İlk ve orta öğretimde sanat (resim) eğitimi derslerinin diğer derslere göre ikinci planda görülmesi ya da seçmeli olması, birçok kişi tarafından gereksiz dersler olarak görülmesi, sanat eğitimcilerinin yetiştirilmesinden, sanat eğitimi ders programlarının hazırlanmasına kadar bir çok sorunu da beraberinde getirmiştir. Türkiye’de sanat eğitimi sorunları, daha çok öğrenci kaynağı ve seçimine ilişkin problemlerle doludur. Çok daha fazla öğrencinin üniversite kapılarına yığılması, öğrencinin üniversite düzeyine gelmeden önce iyi bir sanat eğitimi almamış olması Türkiye’deki yüzdeyi çok gerilere götürmüştür.

Sanat eğitimi, okul öncesinden başlayıp öğrencinin yaşamı boyunca sürer. Öğretmenin görevi, bu sürenin her aşamasında en etkili ve en doğru biçimde sanatı öğretmektir. Öğretim, ‘sanat eğitimi’ kavramının ayrılmaz bir bileşenidir. Okul dizgesi içinde, öğretim olmadan geniş anlamda sanat eğitiminin gerçekleşmeyeceği, eğitimin öngördüğü çok yönlü eğitilmiş insan tipine de ulaşamayacağı açıktır. Sanat eğitimini her aşamada verecek eğitimcinin yetiştirilmesi, sanat eğitiminin hedeflerinin gerçekleştirilmesinde en önemli etkidir.

Özellikle sanat eğitimcisi yetiştiren Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerindeki öğretim elemanlarının yeterli ve becerili olması programların uygulanmasında önemli bir etkidir. Ayrıca resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında; fiziki, teknolojik ve ders programlarındaki sorunların çözümü, nitelikli resim-iş öğretmenlerinin yetiştirilmesini sağlayacaktır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, Türkiye’de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunları belirleyip bu sorunlara çözüm önerileri sunmaktır. Bu genel amacı gerçekleştirmek için aşağıda verilen sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretim elemanlarının;
 - a. yabancı dil seviyeleri,
 - b. sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları takip etme düzeyi,

- c. katıldıkları panel, seminer ve konferans sayıları,
- d. yurtiçi / yurtdışı ödül sayıları,
- e. yurtiçi / yurtdışı makale ve kitap sayıları nelerdir?

2. Öğretim elemanlarının; Türkiye’de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği

anabilim dallarının genel durumuna ve karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?

3. Öğretim elemanlarının, Türkiye’de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği anabilim dalında uygulanan branş derslerinin saat, içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?

4. Öğretim elemanlarının, Türkiye’de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği anabilim dalında uygulanan branş derslerinin saat, içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeylerine ilişkin görüşleri;

- a. cinsiyetlerine,
- b. hizmet sürelerine, göre değişmekte midir?

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Sanat; insanın insan olma özelliklerinden biri ve en önemli özelliğidir. İnsanın, hayatı boyunca gördüğü, duyumsadığı pek çok eksiklik, çelişki veya hatalar; sanatın ve sanatın fonksiyonlarının yeterince kavranamayışından ve bunun sonucunda da sanatı hak ettiği yere oturtamayışından kaynaklanmaktadır. Bu eksiklik, çelişki ve hatalar ancak iyi bir sanat eğitimiyle giderilebilir.

Gerçekçi bir okul sistemi ya da akademik eğitim, bilim ve sanatın işbirliğine dayandırılmalıdır. Sanatın da, bilimin de amacı yaşama hizmet etmek ve yeniyi keşfetmektir. Sanata ve duyguların eğitime önem veren okul ya da eğitim sistemlerinde, duygular eğitilirken, zihinsel yeteneklerin, düşüncenin, zekanın da geliştiği gözlenmektedir. Sanat duygu ve düşünce arasındaki içice geçmiş bağlantıyı vurgularken öğrenme ve gelişim sürecinin de etkin bir yardımcısıdır (Odabaşı , 1986).

Sanat eğitimi; dikkat eğitimi, estetik eğitimi ve koordinasyon eğitimiyle birlikte beş duyu organının koordine edilmesini, böylece sezgiyi de ön plana çıkararak yaratıcılığın gelişmesini sağlar. Sanat eğitiminin temel ilkelerinden bir tanesi de görsel okur-yazar yetiştirmektir. Bunun sonucunda da geçmiş ve gelecek arasında bir teknolojik sorgulama ortaya çıkmaktadır. Bir başka anlatımla analiz ortaya çıkar ve analizle beraber sentez kendiliğinden gelmiş olur. Bu bakımdan kişinin branşı ne olursa olsun sanat eğitimi alarak görsel okur-yazar olmak durumundadır.

Bireyin duygusunu, düşüncesini ve izlenimlerini anlatabilme yeteneklerini ve yaratıcı gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak ancak sanatın eğitim çerçevesi içinde verilmesiyle mümkün olacaktır. Gelişmiş ülkelere baktığımızda sanat

eğitimi derslerinin zorunlu dersler olarak yerini almış olması, bu olabirliğin dikkate alınmış olmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye’de ise, sanat eğitimi dersleri lise iki ve üçüncü sınıflarda, ön lisans ve lisans öğretiminde seçmeli dersler kapsamında yer almakta, ayrıca birçok kişi tarafından gereksiz dersler olarak görölmektedir.

Sanat eğitiminin, bir toplumun gelişmesi ve çağdaşlaşmasında önemi büyüktür. Bu noktada eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümleri yetiştirdikleri sanat (resim) öğretmenlerinin yeterliklerinden haberdarlar mı? yetiştirilen öğretmenler bu eğitim için yeterli midir? bölümlerdeki ders programı ile orta öğretimdeki sanat eğitimi ders programı arasında uyumsuzluk söz konusu mudur? hazırlanan ders programları bu amaca hizmet ediyor mu? iyi bir sanat eğitimi için eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin resim-iş öğretmenliği programları konusunda neler yapabilir? öğretim elemanları, ders programlarını gerçekleştirme açısından kendilerini ne derece yeterli görmektedirler? bu programların genel amaçlarını ne derece gerekli bulmaktadırlar? Sorularına cevaplar aramamız gerekmektedir.

Araştırma, yukarıda belirtilen konularda ilgililerin duyarlılığını geliştirmek açısından önem taşımaktadır.

SAYILTILAR

Araştırmada, aşağıdaki sayıltılardan hareket edilmiştir.

a) Araştırma doğrultusunda, anket hazırlanıp ve anketten alınan sonuçla anketin yapıldığı üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği anabilim dallarındaki fiziki şartlar, ders programları, öğrenci sayısı vb. ile ilgili bu dallarda görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri yansıtılmıştır.

b) Belirlenen bölümlerde eğitim etkinlikleri ve bu bölümlerdeki öğretim üyeleri, öğretim görevlileri, okutmanlar, uzmanlar ve araştırma görevlilerinin durumu yansıtılmıştır.

c) Ölçme aracının yeterliği için uzmanların görüşü alınmıştır.

Deneklerin anketi cevaplandırırken hiç bir etki altında kalmaksızın tarafsız olarak cevaplandırmaları sağlanmıştır.

SINIRLILIKLAR

Araştırma literatür taraması sonucu ulaşılan kaynaklar, konu ile ilgili uzman sanat eğitimcilerinin görüşleri, Türkiye’de eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi

bölümlerinin resim-iş öğretmenliği programlarındaki genel durum ile bu programlarda görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri ile sınırlıdır.

TANIMLAR

Bölüm: Bu araştırmada, güzel sanatlar eğitimi için kullanılmıştır.

Program: Bu araştırmada resim-iş öğretmenliği ders programları için kullanılmıştır.

Sanat Eğitimi: İnsanı özgürleştirip kendini ve dış dünyayı tanımasını sağlayan, yaratıcılığı geliştiren bir eğitim biçimidir. Bu araştırmada resim-iş eğitimi olarak da kullanılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Türkiye’de resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunların tespit edilmesinin amaçlandığı bu araştırmada, “Tarama Modeli” kullanılmıştır.

Araştırma, ankete dayalı verilerden oluşmaktadır. Ayrıca araştırma konusu, ilgili bilimsel yayınların listesini içeren indeks ve özlerin taranması, kütüphane koleksiyonlarının taranması, ilgili programların incelenmesi ve bu konuda deneyimli sanat eğitimcilerinin görüşleri ile betimlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırma, Türkiye’deki eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümü ve daha nitelikli öğretmen adaylarının yetiştirilmesine dönüktür. Araştırmanın evrenini 2001-2002 eğitim-öğretim yılında Türkiye’deki resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanları (profesör, doçent, yardımcı doçent, öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlileri) oluşturmaktadır. Güvenilir verilerin elde edilmesi amacı ile örneklem alma yoluna gidilmemiş, evrenin geneli üzerinde çalışılmış, “kendini örnekleyen evren” (Çilenti, 1984, s.137) araştırmanın çalışma evreni olarak kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının; cinsiyeti, yaşı, hizmet süresi, mezun olduğu lisans programı, mezun olduğu lisans ana sanat dalı, mezun olduğu lisansüstü programı, çalıştığı üniversite, akademik kariyeri ve yabancı dillerine ilişkin bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir:

Tablo 1. Öğretim Elemanlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı (N)	Yüzde (%)
Kadın	86	33.3
Erkek	172	66.7
Toplam	258	100.0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırma kapsamına giren öğretim elemanlarının; %33.3’ü kadın, %66.7’si erkektir. Buna göre öğretim elemanları cinsiyet bakımından çoğunlukla erkek öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Ayrıca resim-iş öğretmenliği anabilim dalında çalışmayı daha çok erkeklerin tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 2. Öğretim Elemanlarının Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Yaş	Sayı (N)	Yüzde (%)
30 ve daha aşağı	33	12.8
31-40 arası	103	39.9
41 ve daha yukarı	122	47.3
Toplam	258	100.0

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %12.8’i 30 ve daha aşağı yaş grubuna, %39.9’u 31-40 yaş grubunda, %47.3’ü 41 ve daha yukarı yaş grubunda bulunmaktadır. Buna göre öğretim elemanlarının çoğunluğu 41 ve daha yukarı yaş grubunda yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretim Elemanlarının Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Süresi	Sayı (N)	Yüzde (%)
10 yıl ve aşağı	90	34.9
11-20 yıl arası	89	34.5
21 yıl ve yukarı	79	30.6
Toplam	258	100.0

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %34.9’u 10 yıl ve daha aşağı, %34.5’i 11-20 yıl arası, ve %30.6’sı 21 yıl ve daha yukarı hizmet grubunda yer almaktadırlar. Buna göre öğretim elemanlarının çoğunluğu 10 yıl ve aşağı hizmet süresi grubunda yer almaktadır.

Tablo 4. Öğretim Elemanlarının Mezun Olduğu Fakülteleere Göre Dağılımı

Mezun Olduğu Fakülte	Sayı (N)	Yüzde (%)
Eğitim Enstitüsü	20	7.8
Eğitim Fakültesi	164	63.6
Güzel Sanatlar Fakültesi	53	20.5
Yüksek Öğretmen Okulu	1	0.4
Başka	20	7.8
Toplam	258	100.0

Tablo 4’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %7.8’i Eğitim Enstitüsü, %63.6’sı Eğitim Fakültesi, %20.5’i Güzel Sanatlar Fakültesi, %0.4’ü Yüksek Öğretmen Okulu ve %7.8’i başka (Mimarlık vb.) fakültelerden mezundur. Bu bulgulara göre öğretim elemanlarının çoğunluğu Eğitim Fakültesi mezunlarından oluşmaktadır.

Tablo 5’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %52.3’ü Resim, %20.9’u Grafik Tasarım, %9.7’si Heykel, %3.1’i Tekstil tasarım, %2.7’si seramik, %0.4’ü Geleneksel Türk Sanatları, %2.7’si Özgün Baskı, %1.2’si Endüstriyel Tasarım, %0.4’ü Fotoğraf ve %6.6’sı başka (sanat tarihi, mimarlık, desen, animasyon) ana sanat dallarından mezun olmuşlardır. Buna göre öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunu resim ana sanat dalı mezunları oluşturmaktadır.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Mezun Olduğu Lisans Ana Sanat Dallarına Göre Dağılımı

Mezun Olduğu Lisans Ana sanat Dalı	Sayı (N)	Yüzde (%)
Resim	135	52.3
Grafik Tasarım	54	20.9
Heykel	25	9.7
Tekstil Tasarım	8	3.1
Seramik	7	2.7
Geleneksel Türk Sanatları	1	0.4
Özgün Baskı	7	2.7
Endüstriyel Tasarım	3	1.2
Fotoğraf	1	0.4
Başka	17	6.6
Toplam	258	100.0

Tablo 6. Öğretim Elemanlarının Mezun Olduğu Lisansüstü Programına Göre Dağılımı

Mezun Olduğu Lisansüstü Programı	Sayı (N)	Yüzde (%)
Yüksek Lisans	99	38.4
Sanatta Yeterlik	99	38.4
Doktora	20	7.8
Boş	40	15.5
Toplam	258	100.0

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %38.4’ü yüksek lisans, %38.4’ü sanatta yeterlik, %7.8’i doktora programından mezun iken %15.5’i lisansüstü eğitimi tamamlamamış ve kendine uygun seçenek olmadığı için bu soruyu boş bırakmıştır. Buna göre yüksek lisans ve sanatta yeterlik mezunu öğretim elemanları eşit sayıda ve çoğunluktadır.

Tablo 7. Öğretim Elemanlarının Çalıştığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Çalıştığı Üniversite	Sayı (N)	Yüzde (%)
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	10	3.9
Anadolu Üniversitesi	17	6.6
Atatürk Üniversitesi	13	5.0
Cumhuriyet Üniversitesi	6	2.3
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	5	1.9
Çukurova Üniversitesi	11	4.3
Dicle Üniversitesi	8	3.1
Dokuz Eylül Üniversitesi	17	6.6
Gazi Üniversitesi	33	12.8
İnönü Üniversitesi	11	4.3
Karadeniz Teknik Üniversitesi	10	3.9
Marmara Üniversitesi	12	4.7
Mustafa Kemal Üniversitesi	4	1.6
Niğde Üniversitesi	8	3.1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	21	8.1
Pamukkale Üniversitesi	9	3.5
Selçuk Üniversitesi	13	5.0
Süleyman Demirel Üniversitesi	10	3.9
Trakya Üniversitesi	5	1.9
Uludağ Üniversitesi	26	10.1
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	9	3.5
Toplam	258	100.0

Tablo 7’de görüldüğü gibi açık uçlu olan 7. soruda öğretim elemanlarının; %3.9’u Abant İzzet Baysal Üniversitesi, %6.6’sı Anadolu Üniversitesi, %5.0’ı Atatürk Üniversitesi, %2.3’ü Cumhuriyet Üniversitesi, %1.9’u Çanakkale Onsekiz Mart

Üniversitesi, %4.3’ü Çukurova Üniversitesi, %3.1’i Dicle Üniversitesi, %6.6’sı Dokuz Eylül Üniversitesi, %12.8’i Gazi Üniversitesi, %4.3’ü İnönü Üniversitesi, %3.9’u Karadeniz Teknik Üniversitesi, %4.7’si Marmara Üniversitesi, %1.6’sı Mustafa Kemal Üniversitesi, %3.5’i Pamukkale Üniversitesi, %5.0’ı Selçuk Üniversitesi, %3.9’u Süleyman Demirel Üniversitesi, %1.9’u Trakya Üniversitesi, %10.1’i Uludağ Üniversitesi ve %3.5’i Yüzüncü Yıl Üniversitesinde çalışmaktadır.

Tablo 8. Öğretim Elemanlarının Akademik Kariyerlerine Göre Dağılımı

Akademik Kariyer	Sayı (N)	Yüzde (%)
Profesör	12	4.7
Doçent	7	2.7
Yardımcı Doçent	90	34.9
Öğretim Görevlisi	96	37.2
Araştırma Görevlisi	29	11.2
Uzman	5	1.9
Okutman	19	7.4
Toplam	258	100.0

Tablo 8’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %4.7’si profesör, %2.7’si doçent, %34.9’u yardımcı doçent, %37.2’si öğretim görevlisi, %11.2’si araştırma görevlisi, %1.9’u uzman, %7.4’ü okutman olarak görev yapmaktadır. Bu bulgulara göre öğretim elemanlarının birinci derecede çoğunluğunu öğretim görevlileri, ikinci derecede ise yardımcı doçentler oluşturmaktadır. Profesör ve doçentlerin sayıca az olduğu söylenebilir.

Tablo 9. Öğretim Elemanlarının Yabancı Dillerine Göre Dağılımı

Yabancı Dili	Sayı (N)	Yüzde (%)
İngilizce	206	79.8
Almanca	25	9.7
Fransızca	23	8.9
Başka	3	1.2
Boş	1	0.4
Toplam	258	100.0

Tablo 9’da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %79.8’i İngilizce, %9.7’si Almanca, %8.9’u Fransızca, %1.2’si nin başka (Rusça) yabancı dili bulunurken bir öğretim elemanı (%0.4) bu soruya yabancı dilinin olmadığını belirterek cevap vermiştir. Bu bulgulara göre yabancı dili İngilizce olan öğretim elemanı sayısı çoğunluktadır.

Veriler ve Toplanması

Bu araştırmada, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma konusunun detaylı ve kapsamlı incelenmesi, geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için; İnönü Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesinin Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dallarındaki öğretim elemanları ile deneyimli sanat eğitimcileri ve uzmanların görüşleri alınarak hazırlanmıştır.*

Anketin birinci bölümü 20, ikinci bölümü 13 maddeden oluşmaktadır . Üçüncü

* Prof. Halis Biçer, Prof. Oya Kınıklı, Doç. Dr. Esmahan Ağaoğlu, Doç. Dr. Mehmet Taşpınar, Yrd.Doç. İ. Halil Türker, Yrd.Doç. Mustafa Toprak.

bölümü ise programlarda okutulan branş derslerin sayıları ile ilintilidir. Uzman öğretim üyelerinin görüşleri alındıktan sonra hazırlanan anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise programlarda karşılaşılan sorunlara yönelik genel görüşler yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise programlarda okutulan branş derslerinin saat ve içeriklerini yeterli görme düzeyleri ile içeriklerin uygulayabilme düzeylerinin durumları yer almaktadır.

Bu dallarda, programların uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne ilişkin anket ile ankete katılan kaynak grupları tanıtan anket uygulamaları, eleştiriler ışığında oluşturulup son şekli verilerek gerekli izinler alındıktan sonra, Anadolu Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi ve İnönü Üniversitesine elden diğer üniversitelere posta yolu ile uygulanmıştır. Anketlerle birlikte, dönüş için adresli ve pullu zarflar gönderilmiştir. Gönderilen 323 anketten 258 anketin geri dönüşü sağlanmış ve tümü işleme koyulmuştur. İşleme alınan anketlerin yüzdesi %79.9'dur. Dönüş oranlarını yükseltmek için, bölüm ve anabilim dalı başkanları ile telefon görüşmeleri yapıp, izlemeler de dahil gerekli tüm çabalar gösterilmiştir.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmada geri dönen 258 anket, alfabetik olarak üniversitelere göre sınıflandırılıp numaralandırılmıştır. Daha sonra anketler tek tek incelendiğinde sorulara verilen cevapların yüzdesinin fazla olması göz önünde bulundurularak tüm anketler değerlendirilmeye alınmıştır. Böylece araştırmanın çalışma evreni 258 öğretim elemanı olmuştur.

Araştırmada veri toplama aracı ile toplanan verilerin çözümlemesi aşamasında, araştırma amaçları doğrultusunda, frekans, yüzde, non parametrik tekniklerinden kay kare (X^2) den yararlanılmıştır. İstatistiksel çözümlemelerde .05 anlamlılık düzeyinin kullanıldığı araştırmada, çözümlemeler "SPSS 10 for Windows" paket programı ile gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Programlarında Görevli Öğretim Elemanlarının Kendi Kişisel Özelliklerine İlişkin Görüşleri

Tablo 10. Öğretim Elemanlarının Yabancı Dil Seviyelerine Göre Dağılımı

Yabancı Dil Seviyesi	Sayı (N)	Yüzde (%)
Çok İyi	7	2.7
İyi	45	17.4
Orta	157	60.9
Kötü	48	18.6
Çok Kötü	--	--
Boş	1	0.4
Toplam	258	100.0

Tablo 10’da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %2.7’si çok iyi, %17.4’ü iyi, %60.9’u orta, %18.6’sı kötü, %0.4’ü yabancı dili olmadığını belirtip cevap vermezken, çok kötü olan yoktur. Bu bulgulara göre, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun yabancı dil seviyesi orta düzeydedir. Yabancı dili çok iyi olan öğretim elemanı sayısının çok az olduğu söylenebilir. Bulgu, Özsoy’un (1998) öğretim elemanlarının akademik yeterlik ve çalışmaları ile ilgili sorunların olduğunu belirttiği çalışması tarafından desteklenmektedir.

Tablo 11. Öğretim Elemanlarının Sanat ve Sanat Eğitimi İle İlgili Yayınları Takip Etme Durumlarına Göre Dağılımı

Yayınları Takip Etme Durumu	Sayı (N)	Yüzde (%)
Düzenli	144	55.8
Az	114	44.2
Hiç	--	--
Toplam	258	100.0

Tablo 11’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %55.8’i düzenli, %44.2’si az olarak sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları takip etmektedirler. Hiç takip edemeyen yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları düzenli takip edenler çoğunlukta olsa da az takip edenlerin sayısı küçümsenemeyecek orandadır diyebiliriz. Bulgu, Alkan’ın (1977) eğitimcinin kendini yenileyememesini ekonomik sorunlara bağladığı araştırması ile desteklenmektedir.

Tablo 12. Öğretim Elemanlarının Panel, Seminer ve Konferans Sayılarına Göre Dağılımı

Panel, Seminer Konferans Sayıları	Sayı (N)	Yüzde (%)
Panel		
Hiç yok	197	76.4
1-5 arası	57	22.1
6-10 arası	2	0.8
11-15 arası	--	--
16 ve daha yukarı	2	0.8
Toplam	258	100.0
Seminer		
Hiç yok	145	56.2
1-5 arası	98	38.0
6-10 arası	7	2.7
11-15 arası	5	1.9
16 ve daha yukarı	3	1.2
Toplam	258	100.0
Konferans		
Hiç yok	194	75.2
1-5 arası	52	20.2
6-10 arası	7	2.7
11-15 arası	1	0.4
16 ve daha yukarı	4	1.6
Toplam	258	100.0

Tablo 12’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının panel, seminer ve konferans sayılarının sorulduğu açık uçlu 16. soru için elde edilen bulgulara göre beş ayrı cevap seçeneği oluşturulmuştur. Öğretim elemanlarının %76.4’ünün hiç panel sayısı bulunmazken, %22.1’inin 1-5 arası, %0.8’inin 6-10 arası, %0.8’inin 16 ve daha yukarı panel sayısı mevcuttur. 11-15 arası ise panel sayısı olan öğretim elemanı yoktur. Öğretim

elemanlarının; %56.2'sinin hiç seminer sayısı bulunmazken %38.0'nın 1-5 arası, %2.7'sinin 6-10 arası, %1.9'unun 11-15 arası seminer sayısı tespit edilmiştir. 16 ve daha yukarı seminer sayısı olan öğretim elemanı bulunmamaktadır. Öğretim elemanlarının; %75.2'sinin hiç konferans sayısı bulunmazken, %20.2'sinin 1-5 arası, %2.7'sinin 6-10 arası, % 0.4'ünün 11-15 arası ve %1.6'sının 16 ve daha yukarı konferans sayısı tespit edilmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak panel, seminer ve konferans sayısı hiç olmayan öğretim elemanlarının sayısal çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Tablo 13. Öğretim Elemanlarının Yurtiçi Makale ve Kitap Sayılarına Göre Dağılımı

Yurtiçi Makale ve Kitap Sayısı	Sayı (N)	Yüzde (%)
Makale		
Hiç yok	159	61.6
1-5 arası	69	26.7
6-10 arası	18	7.0
11-15 arası	3	1.2
16 ve daha yukarı	9	3.5
Toplam	258	100.0
Kitap		
Hiç yok	227	88.0
1-5 arası	26	10.1
6-10 arası	4	1.6
11-15 arası	1	0.4
16 ve daha yukarı	--	--
Toplam	258	100.0

Yurtiçi yayınlanan makale ve kitap sayılarının sorulduğu açık uçlu 19. soru için elde edilen bulgulara göre beş ayrı cevap oluşturulmuştur. Tablo 13'de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %61.6'sının hiç yayınlanmış makalesi bulunmazken, %26.7'sinin 1-5 arası, %7.0'nın 6-10 arası, %1.2 sinin 11-15 arası ve %3.5'inin 16 ve daha yukarı sayıda makalesi bulunduğu tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının; %88.0'nın hiç yayınlanmış kitap sayısı bulunmazken, %10.1'inin 1-5 arası, %1.6'sının 6-10 arası, %0.4'ünün 11-15 arası yayınlanmış kitabı olduğu tespit edilmiştir. 16 ve daha yukarı ise yayınlanmış kitabı olan öğretim elemanı bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak hiç yayınlanmış makale ve kitabı olmayan öğretim elemanı çoğunluktadır. Bulgu, San'ın (1983) Türkiye'de kuramsal açıdan sanat eğitime henüz tam anlamıyla yönelinmediğini saptadığı sonuç ile desteklenmektedir.

Tablo 14. Öğretim Elemanlarının Yurtdışı Makale ve Kitap Sayılarına Göre Dağılımı

Yurtdışı Makale ve Kitap Sayısı	Sayı (N)	Yüzde (%)
Makale		
Hiç yok	250	96.9
1-5 arası	7	2.7
6-10 arası	--	--
11-15 arası	--	--
16 ve daha yukarı	1	0.4
Toplam	258	100.0
Kitap		
Hiç yok	256	99.2
1-5 arası	2	0.8
6-10 arası	--	--
11-15 arası	--	--
16 ve daha yukarı	--	--
Toplam	258	100.0

Yurtdışı yayınlanan makale ve kitap sayılarının sorulduğu açık uçlu 20. soru için elde edilen bulgulara göre beş ayrı cevap oluşturulmuştur. Tablo 14’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %96.9’unun hiç yayınlanmış makalesi bulunmazken, %2.7’sinin 1-5 arası, %0.4’nün 16 ve daha yukarı sayıda makalesi bulunduğu tespit edilmiştir. 6-10 arası ve 11-15 arasında yurtdışı makalesi olan öğretim elemanı bulunmamaktadır. Öğretim elemanlarının; %99.2’sinin hiç yayınlanmış kitap sayısı bulunmazken, %0.8’nin 1-5 arası, yayınlanmış yurtdışı kitabı olduğu tespit edilmiştir. 6-10 arası, 11-15 arası ve 16 ve daha yukarı da ise yayınlanmış kitabı olan öğretim elemanı bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak yurtdışında hiç yayınlanmış makale ve kitabı olmayan öğretim elemanı çoğunluktadır. Bulgu, San’ın (1983) Türkiye’de kuramsal açıdan sanat eğitime henüz tam anlamıyla yönelinmediğini saptadığı sonuç bu yorumu desteklemektedir.

Öğretim Elemanlarının Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalları ve Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Tablo 15. Öğretim Elemanlarının Fakülte Bütçesinden Resim-İş Öğretmenliğine Ayrılan Bütçeye İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Ayrılan Bütçe	Sayı (N)	Yüzde (%)
Çok yeterli	--	--
Yeterli	19	7.4
Yetersiz	142	55.0
Çok yetersiz	96	37.2
Boş	1	0.4
Toplam	258	100.0

Tablo 15’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %7.4’ü yeterli, %55.0’i yetersiz, %37.2’si çok yetersiz olarak görmüşlerdir. Resim-iş öğretmenliğine ayrılan çok yeterli gören öğretim elemanı bulunmazken, %0.4’ü bu soruya cevap vermemiştir. Bu bulgulara dayalı olarak fakültelerden resim-iş öğretmenliğine ayrılan bütçeyi yetersiz gören öğretim elemanlarının sayısal çoğunlukta olduğu söylenebilir. Bulgu, Doğan’ın (2002) sanat eğitiminin çağdaşlaşması için bütçede kaynak oluşturulmasının önemini vurguladığı görüşü bu yorumu desteklemektedir.

Tablo 16. Öğretim Elemanlarının Resim-İş Öğretmenliğinin Teknolojik Açıdan Desteklenmesine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Teknolojik Destek	Sayı (N)	Yüzde (%)
Çok yeterli	--	--
Yeterli	32	12.4
Yetersiz	149	57.8
Çok yetersiz	77	29.8
Toplam	258	100.0

Tablo 16’da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %12.4’ü yeterli, %57.8’i yetersiz, %29.8’i ise resim-iş öğretmenliğinin teknolojik açıdan çok yetersiz olduğu görüşündedirler. Bu bulgulara dayalı olarak teknolojik desteğin çok yeterli olduğunu gören öğretim elemanı bulunmazken, yetersiz gören öğretim elemanları çoğunluktadır. Bulgu, Atan’ın (2002) teknoloji ile insanlar arası bilgiye erişimin kolaylaştığı bu açıdan sanat eğitimi veren kurumların teknolojik donanımı sağlamaları gerektiği görüşü ile bu yorumu koşullu desteklemektedir.

Tablo 17. Öğretim Elemanlarının Resim-İş Öğretmenliğine Ayrılan Fiziki Mekanlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Fiziki Mekan	Sayı (N)	Yüzde (%)
Çok yeterli	10	3.9
Yeterli	70	27.1
Yetersiz	128	49.6
Çok yetersiz	50	19.4
Toplam	258	100.0

Tablo 17’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %3.9’u çok yeterli, %27.1’i yeterli, %49.6’sı yetersiz ve %19.4’ü çok yetersiz görmektedir. Bu bulgulara dayalı olarak resim-iş öğretmenliğine ayrılan fiziki mekanları yetersiz gören öğretim elemanlarının çoğunlukta olduğu söylenebilir. Bulgu, Cömert’in (2002) resim-iş öğretmenliği anabilim dallarının çağdaş eğitim kurumları olabilmeleri için yeterli fiziksel mekan, tesis, teçhizat ve modern eğitim araçları ile desteklenmesi gerektiği sonucu ile bu yorumu koşullu desteklemektedir. Ayrıca bulgu, Özgen’in (1996) sanat eğitmeni yetiştiren kurumlara tam ve çağdaş bir işlerlik kazandırılmadığını belirlediği araştırmasını da desteklemektedir.

Tablo 18. Öğretim Elemanlarının Branşlaşmaya İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Öğretim Elemanlarının Branşlaşması	Sayı (N)	Yüzde (%)
Çok gerekli	132	51.2
Gerekli	120	46.5
Gereksiz	6	2.3
Çok gereksiz	--	--
Toplam	258	100.0

Tablo 18’de görüldüğü gibi branşlaşma konusunda öğretim elemanlarının; %51.2’si çok gerekli, %46.5’i gerekli, %2.3’ü gereksiz görürken çok gereksiz bulan öğretim elemanı yoktur. Bu bulgulara dayalı olarak resim-iş öğretmenliği anabilim dalında branşlaşmanın çok gerekli olduğu söylenebilir. Bulgu, Alkan’ın (2002) eğitim fakültelerinin sanatta yeterlik ve doktora programlarının açılarak hem uygulama hem de teorik derslere öğretim elemanı yetiştirilmesi gerektiğini belirlediği saptaması bu yorumu koşullu desteklemektedir.

Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalında Uygulanan Uygulamalı Branş Derslerinin Saat, İçerik ve İçeriğin Uygulanabilme Düzeylerine İlişkin Cinsiyet ve Hizmet Sürelerine Göre Öğretim Elemanlarının Görüşleri

Sağlıklı kay kare (X^2) sonucu elde etmek için bazı tablolarda çok yeterli ve yeterli cevapları birleştirilerek (yeterli), çok yetersiz ve yetersiz cevapları birleştirilerek (yetersiz) cevap gruplarında toplanmıştır. Yapılan bu uygulamalar sonucu olumsuz etkilememiştir. Ayrıca X^2 çözümlenmesi sırasında ilgili soruya cevap vermeyenler dikkate alınmamıştır. Bu nedenle X^2 ye ilişkin tablolarda toplam öğretim elemanı sayılarında farklılıklar gözlenmiş, ancak söz konusu kısımları boş bırakan kişi sayısının az olması X^2 sonucunu etkilememiştir.

Tablo 19. Cinsiyet Değişkenine Göre Desen Dersinin Saat, İçerik ve İçeriğinin Uygulanabilme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Desen		Kadın		Erkek		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Saat							
	Yetersiz	76	90.5	150	87.7	226	88.6
	Yeterli	8	9.5	21	12.3	29	11.4
	Toplam	84	100.0	171	100.0	255	100.0
P>0.05 P= 0.515		X ² = 0.425		Serbestlik Derecesi (Sd)= 1			
İçerik							
	Yetersiz	50	61.0	112	65.5	162	64.0
	Yeterli	32	39.0	59	34.5	91	36.0
	Toplam	82	100.0	171	100.0	253	100.0
P>0.05 P= 0.483		X ² = 0.492		Sd= 1			
Uygulanabilme Düzeyi							
	Yetersiz	53	63.9	121	71.2	174	68.8
	Yeterli	30	36.1	49	28.8	79	31.2
	Toplam	83	100.0	170	100.0	253	100.0
P>0.05 P= 0.238		X ² = 1.392		Sd= 1			

Tablo 19’da görüldüğü gibi Desen dersini saat olarak, kadın öğretim elemanlarının %90.5’i, erkek öğretim elemanlarının %87.7’si yetersiz görürken Desen dersinin içeriğini kadın öğretim elemanlarının %61.0’ı, erkek öğretim elemanlarının %65.5’i yetersiz görmektedir. Dersin uygulanabilme düzeyini ise kadın öğretim elemanlarının %63.9’u, erkek öğretim elemanlarının %71.2’si yetersiz görmüştür. Kay kare (X²) sonuçlarına göre cinsiyet değişkeni açısından kadın ve erkek öğretim elemanları arasında .05 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak Desen dersinin saat, içerik ve uygulanabilme düzeyini yetersiz gören kadın ve erkek öğretim elemanlarının çoğunlukta olduğu söylenebilir. Bulgu, Öztürk’ün (2002) Desen dersinin içerik ve saat olarak yetersizliğini saptadığı araştırması tarafından desteklenmektedir. Bu sonuç, resmin temelini oluşturan Desen dersinin önemsenmesi gerekliliği ile yorumlanabilir.

Tablo 20. Cinsiyet Değişkenine Göre Temel Tasarım I-II Dersinin Saat, İçerik ve İçeriğinin Uygulanabilme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Temel Tasarım I-II		Kadın		Erkek		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Saat							
	Çok yetersiz	12	14.3	29	17.0	41	16.1
	Yetersiz	42	50.0	62	36.3	104	40.8
	Yeterli	24	28.6	66	38.6	90	35.3
	Çok yeterli	6	7.1	14	8.2	20	7.8
	Toplam	84	100.0	171	100.0	255	100.0
P>0.05 P= 0.209		X ² = 4.541		Sd= 3			
İçerik							
	Çok yetersiz	5	6.1	17	9.9	22	8.7
	Yetersiz	35	42.7	64	37.4	99	39.1
	Yeterli	35	42.7	78	45.6	113	44.7
	Çok yeterli	7	8.5	12	7.0	19	7.5
	Toplam	82	100.0	171	100.0	253	100.0
P>0.05 P= 0.657		X ² = 1.610		Sd= 3			

Uygulanabilme Düzeyi							
Çok yetersiz	10	12.2	22	13.0	32	12.7	
Yetersiz	37	45.1	76	45.0	113	45.0	
Yeterli	30	36.6	60	35.5	90	35.9	
Çok yeterli	5	6.1	11	6.5	16	6.4	
Toplam	82	100.0	169	100.0	251	100.0	
P>0.05		P= 0.996		X ² = 0.062		Sd= 3	

Tablo 20’de görüldüğü gibi Temel Tasarım dersini saat olarak kadın öğretim elemanlarının %50.0’ı yetersiz, %28.6’sı yeterli, erkek öğretim elemanlarının %38.6’sı yeterli, %36.3’ü yetersiz görürken bu dersin içeriğini kadın öğretim elemanlarının %42.7’si yetersiz, %42.7’si yeterli, erkek öğretim elemanlarının %45.6’sı yeterli, %37.4’ü yetersiz görmektedir. Dersin uygulanabilme düzeyini ise kadın öğretim elemanlarının %45.1’i yetersiz, %36.6’sı yeterli, erkek öğretim elemanlarının %45.0’ı yetersiz, %35.5’i yeterli görmüştür. Kay kare (X²) sonuçlarına göre kadın ve erkek öğretim elemanları arasında .05 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak Temel Tasarım dersinin saat ve uygulanabilme düzeyini yetersiz, içeriğini yeterli gören kadın ve erkek öğretim elemanlarının çoğunlukta olduğu söylenebilir. Bulgu, Gümrah’ın (2002) resim-iş öğretmenliğinde okuyan öğretmen adayının yaratıcılığını geliştirmesinde Temel Tasarım dersinin önemini vurguladığı ve bu dersin programda saat olarak yetersiz kaldığını saptadığı araştırması ile desteklenmektedir.

Tablo 21. Cinsiyet Değişkenine Göre Ana Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI Dersinin Saat, İçerik ve İçeriğinin Uygulanabilme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Ana Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI		Kadın		Erkek		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Saat							
	Çok yetersiz	30	35.7	57	33.3	87	34.1
	Yetersiz	39	46.4	60	35.1	99	38.8
	Yeterli	11	13.1	48	28.1	59	23.1
	Çok yeterli	4	4.8	6	3.5	10	3.9
	Toplam	84	100.0	171	100.0	255	100.0
P>0.05	P= 0.054	X ² = 7.645				Sd= 3	
İçerik							
	Çok yetersiz	11	13.3	26	15.2	37	14.6
	Yetersiz	36	43.4	67	39.2	103	40.6
	Yeterli	28	33.7	70	40.9	98	38.6
	Çok yeterli	8	9.6	8	4.7	16	6.3
	Toplam	83	100.0	171	100.0	254	100.0
P>0.05	P= 0.345	X ² = 3.322				Sd= 3	
Uygulanabilme Düzeyi							
	Çok yetersiz	14	16.9	26	15.2	40	15.7
	Yetersiz	35	42.2	77	45.0	112	44.1
	Yeterli	27	32.5	59	34.5	86	33.9
	Çok yeterli	7	8.4	9	5.3	16	6.3
	Toplam	83	100.0	171	100.0	254	100.0
P>0.05	P= 0.763	X ² = 1.158				Sd= 3	

Tablo 21’de görüldüğü gibi Ana Sanat Atölye derslerini saat olarak kadın öğretim elemanlarının %46.4’ü yetersiz, %35.7’si çok yetersiz, erkek öğretim elemanlarının %35.1’i yetersiz, %33.3’ü çok yetersiz görürken bu derslerin içeriğini kadın öğretim elemanlarının %43.4’ü yetersiz, %33.7’si yeterli, erkek öğretim elemanlarının %40.9’u yeterli, %39.2’si yetersiz görmektedir. Derslerin uygulanabilme düzeyini ise kadın öğretim elemanlarının %42.2’si yetersiz, %32.5’i yeterli, %16.9’u çok yetersiz, erkek öğretim elemanlarının %45.0’ı yetersiz, %34.5’i yeterli, %15.2’si çok yetersiz görmüştür. Kay kare (X^2) sonuçlarına göre kadın ve erkek öğretim elemanları arasında .05 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak Ana Sanat Atölye derslerinin saat, içerik ve uygulanabilme düzeylerini yetersiz gören kadın ve erkek öğretim elemanlarının çoğunlukta olduğu söylenebilir. Bulgu, Atan’ın (2002) atölye dersleri ile ilgili yetersizlikleri belirlediği araştırması tarafından desteklenmektedir. Bu sonuç meslek bilgisi kadar alan bilgisinin önemsenmesi gerekliliği ile yorumlanabilir.

Tablo 22. Cinsiyet Değişkenine Göre Seçmeli Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI Dersinin Saat, İçerik ve İçeriğinin Uygulanabilme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Seçmeli Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI		Kadın		Erkek		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Saat							
	Yetersiz	51	60.7	103	60.2	154	60.4
	Yeterli	33	39.3	68	39.8	101	39.6
	Toplam	84	100.0	171	100.0	255	100.0
P>0.05	P= 0.941	X²= 0.005				Sd= 1	
İçerik							
	Çok yetersiz	5	6.0	17	9.9	22	8.7
	Yetersiz	34	41.0	57	33.3	91	35.8
	Yeterli	36	43.4	89	52.0	125	49.2
	Çok yeterli	8	9.6	8	4.7	16	6.3
	Toplam	83	100.0	171	100.0	254	100.0
P>0.05	P= 0.177	X²= 4.935				Sd= 3	
Uygulanabilme Düzeyi							
	Yetersiz	45	54.2	88	51.5	133	52.4
	Yeterli	38	39.5	83	48.5	121	47.6
	Toplam	83	100.0	171	100.0	254	100.0
P>0.05	P= 0.680	X²= 0.170				Sd= 1	

Tablo 22’de görüldüğü gibi Seçmeli Sanat Atölye derslerini saat olarak kadın öğretim elemanlarının %60.7’si yetersiz, %39.3’ü yeterli, erkek öğretim elemanlarının %60.2’si yetersiz, %39.8’i yeterli görürken bu derslerin içeriğini kadın öğretim elemanlarının %43.4’ü yeterli, %41.02’i yetersiz, erkek öğretim elemanlarının %52.0’ı yeterli, %33.3’ü yetersiz görmektedir. Derslerin uygulanabilme düzeyini ise kadın öğretim elemanlarının %54.2’si yetersiz, %39.5’i yeterli, erkek öğretim elemanlarının %51.5’i yetersiz, %48.5’i yeterli görmüştür. Kay kare (X^2) sonuçlarına göre kadın ve erkek öğretim elemanları arasında .05 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak Seçmeli Sanat Atölye derslerinin saat ve uygulanabilme düzeyini yetersiz, içerik olarak yeterli gören kadın ve erkek öğretim elemanlarının

çoğunlukta olduğu söylenebilir. Bu sonuç, derslerin içeriğinin uygulanabilmesi için ders saatlerinin arttırılması gerekliliği ile yorumlanabilir. Bulgu, Atan'ın (2002) atölye dersleri ile ilgili yetersizlikleri belirlediği araştırması tarafından desteklenmektedir.

Tablo 23. Hizmet Süresi Değişkenine Göre Desen Dersinin Saat, İçerik ve İçeriğinin Uygulanabilme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Desen		10 yıl ve daha aşağı		11-20 yıl arası		21 yıl ve daha yukarı		Toplam	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Saat	Yetersiz	81	90.0	77	87.5	68	88.3	226	88.6
	Yeterli	9	10.0	11	12.5	9	11.7	29	11.4
	Toplam	90	100.0	88	100.0	77	100.0	255	100.0
P>0.05	P= 0.866	X ² = 0.287						Sd= 2	
İçerik	Yetersiz	58	64.4	56	64.4	48	63.2	162	64.0
	Yeterli	32	35.6	31	35.6	28	36.8	91	36.0
	Toplam	90	100.0	87	100.0	76	100.0	253	100.0
P>0.05	P= 0.982	X ² = 0.036						Sd= 2	
Uygulanabilme Düzeyi	Yetersiz	60	66.7	62	70.5	52	69.3	174	68.8
	Yeterli	30	33.3	26	29.5	23	30.7	79	31.2
	Toplam	90	100.0	88	100.0	75	100.0	253	100.0
P>0.05	P= 0.855	X ² = 0.313						Sd= 2	

Tablo 23'de görüldüğü gibi Desen dersini saat olarak 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %90.0'ı, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %87.5'i, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %88.3'ü yetersiz görürken bu dersin içeriğini 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %64.4'ü, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %64.4'ü, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %63.2'si yetersiz görmektedir. Dersin uygulanabilme düzeyini ise 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %66.7'si, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %70.5'i, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %69.3'ü yetersiz görmüştür. Kay kare (X²) sonuçlarına göre tüm hizmet süreleri arasında .05 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak Desen dersinin saat, içerik ve uygulanabilme düzeylerini yetersiz gören tüm hizmet sürelerinin çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Tablo 24. Hizmet Süresi Değişkenine Göre Temel Tasarım Dersinin Saat, İçerik ve İçeriğinin Uygulanabilme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Temel Tasarım		10 yıl ve daha aşağı		11-20 yıl arası		21 yıl ve daha yukarı		Toplam	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Saat	Çok yetersiz	8	8.9	18	20.5	15	19.5	41	16.1
	Yetersiz	36	40.0	34	38.6	34	44.2	104	40.8
	Yeterli	39	43.3	26	29.5	25	32.5	90	35.3
	Çok yeterli	7	7.8	10	11.4	3	3.9	20	7.8
	Toplam	90	100.0	88	100.0	77	100.0	255	100.0
P>0.05	P= 0.109	X ² = 10.390						Sd= 6	

İçerik									
	Çok yetersiz	6	6.7	7	8.0	9	11.8	22	8.7
	Yetersiz	37	41.1	30	34.5	32	42.1	99	39.1
	Yeterli	39	43.3	41	47.1	33	43.4	113	44.7
	Çok yeterli	8	8.9	9	10.3	2	2.6	19	7.5
	Toplam	90	100.0	87	100.0	76	100.0	253	100.0
P>0.05	P= 0.443	X²= 5.823						Sd= 6	
Uygulanabilme Düzeyi									
	Yetersiz	51	56.7	47	54.0	47	63.5	145	57.8
	Yeterli	39	43.3	40	46.0	27	36.5	106	42.2
	Toplam	90	100.0	87	100.0	74	100.0	251	100.0
P>0.05	P= 0.462	X²= 1.546						Sd= 2	

Tablo 24’de görüldüğü gibi Temel Tasarım dersini saat olarak 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %43.3’ü yeterli, %40.0’ı yetersiz, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %38.6’sı yetersiz, %29.5’i yeterli, %20.5’i çok yetersiz, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %44.2’si yetersiz, %32.5’i yeterli görürken bu dersin içeriğini 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %43.3’ü yeterli, %41.1’i yetersiz, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %47.1’i yeterli, %34.5’i yetersiz, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %43.4’ü yeterli, %42.1’i yetersiz görmektedir. Dersin uygulanabilme düzeyini ise 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %56.7’si yetersiz, %43.3’ü yeterli, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %54.0’ı yetersiz, %46.0’ı yeterli, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %63.5’i yetersiz, %36.5’i yeterli görmüştür. Kay kare (X^2) sonuçlarına göre tüm hizmet süreleri arasında .05 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak Temel Tasarım dersinin saat, ve uygulanabilme düzeylerini yetersiz gören tüm hizmet sürelerinin çoğunlukta olduğu, içerik olarak ise yeterli ve yetersiz gören tüm hizmet sürelerinin eşite yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 25. Hizmet Süresi Değişkenine Göre Ana Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI Dersinin Saat, İçerik ve İçeriğinin Uygulanabilme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Ana Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI		10 yıl ve daha aşağı		11-20 yıl arası		21 yıl ve daha yukarı		Toplam	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Saat									
	Yetersiz	64	71.1	59	67.0	63	81.8	186	72.9
	Yeterli	26	28.9	29	33.0	14	18.2	69	27.1
	Toplam	90	100.0	88	100.0	77	100.0	255	100.0
P>0.05	P= 0.248	X ² = 2.788						Sd= 2	
İçerik									
	Yetersiz	50	55.6	43	48.9	47	61.8	140	55.1
	Yeterli	40	44.4	45	51.1	29	38.2	114	44.9
	Toplam	90	100.0	88	100.0	76	100.0	254	100.0
P>0.05	P= 0.248	X ² = 2.788						Sd= 2	

Uygulanabilme Düzeyi		Yetersiz		Yeterli		Toplam	
		57	63.3	46	52.3	49	64.5
		33	36.7	42	47.7	27	35.5
		90	100.0	88	100.0	76	100.0
P>0.05	P= 0.199	X ² = 3.233				Sd= 2	

Tablo 25’de görüldüğü gibi Ana Sanat Atölye derslerini saat olarak 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %71.1’i, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %67.0’ı, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %81.8’i yetersiz görürken bu dersin içeriğini 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %55.6’sı yetersiz, %44.4’ü yeterli, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %51.1’i yeterli, %48.9’u yetersiz, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %61.8’i yetersiz, %38.2’si yeterli görmektedir. Dersin uygulanabilme düzeyini ise 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %63.3’ü yetersiz, %36.7’si yeterli, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %52.3’ü yetersiz, %47.7’si yeterli, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %64.5’i yetersiz, %35.5’i yeterli görmüştür. Kay kare (X²) sonuçlarına göre tüm hizmet süreleri arasında .05 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak Ana Sanat Atölye derslerinin içeriğini 11-20 yıl arası hizmet süresi olanların çoğunluğu yeterli görmesine rağmen, derslerin saat, içerik ve uygulanabilme düzeylerini yetersiz gören tüm hizmet sürelerinin çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Tablo 26. Hizmet Süresi Değişkenine Göre Seçmeli Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI Dersinin Saat, İçerik ve İçeriğinin Uygulanabilme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Seçmeli Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI		10 yıl ve daha aşağı		11-20 yıl arası		21 yıl ve daha yukarı		Toplam	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Saat									
	Yetersiz	57	63.3	45	51.1	52	67.5	154	60.4
	Yeterli	33	36.7	43	48.9	25	32.5	101	39.6
	Toplam	90	100.0	88	100.0	77	100.0	255	100.0
P>0.05	P= 0.077	X ² = 5.118				Sd= 2			
İçerik									
	Yetersiz	40	44.4	33	37.5	40	52.6	113	44.5
	Yeterli	50	55.6	55	62.5	36	47.4	141	55.5
	Toplam	90	100.0	88	100.0	76	100.0	254	100.0
P>0.05	P= 0.151	X ² = 3.781				Sd= 2			
Uygulanabilme Düzeyi									
	Yetersiz	52	57.8	40	45.5	41	53.9	133	52.4
	Yeterli	38	42.2	48	54.5	35	46.1	121	47.6
	Toplam	90	100.0	88	100.0	76	100.0	254	100.0
P>0.05	P= 0.244	X ² = 2.818				Sd= 2			

Tablo 26’da görüldüğü gibi Seçmeli Sanat Atölye derslerini saat olarak 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %63.3’ü yetersiz, %36.7’si yeterli, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %51.1’i yetersiz, %48.9’u yeterli, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %67.5’i yetersiz, %32.5’i yeterli görürken bu dersin içeriğini 10 yıl ve daha aşağı hizmet süresi olanların %55.6’sı yeterli, %44.4’ü yetersiz, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %62.5’i yeterli, %37.5’i yetersiz, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %52.6’sı yetersiz, %47.4’ü yeterli görmektedir. Dersin uygulanabilme düzeyini ise 10 yıl

ve daha aşağı hizmet süresi olanların %57.8’i yetersiz, %42.2’si yeterli, 11-20 yıl hizmet süresi olanların %54.5’i yeterli, %45.5’i yetersiz, 21 yıl ve daha yukarı hizmet süresi olanların %53.9’u yetersiz, %46.1’i yeterli görmüştür. Kay kare (X^2) sonuçlarına göre tüm hizmet süreleri arasında .05 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak Seçmeli Sanat Atölye derslerinin saat ve uygulanabilme düzeylerini yetersiz, içeriğini yeterli gören tüm hizmet sürelerinin çoğunlukta olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın amaç bölümünde yer alan soruların çözümlenmesi amacıyla, bulgulardan varılan sonuçlara ve sonuçlara dayalı olarak araştırma konusu ile ilgili önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Türkiye’de resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Türkiye’de resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında, yetiştirdiği öğrenci sayıları arasında büyük farklılıklar olmamasına karşın öğretim elemanlarının dağılımlarında büyük farklılıklar olduğu görülmüştür. Örneğin Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalında 16 profesör, 4 doçent, 8 yardımcı doçent, 12 öğretim görevlisi, 4 araştırma görevlisi görev yapmakta iken, Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği Anabilim Dalında 2 öğretim görevlisi, 2 araştırma görevlisi, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği Anabilim Dalında 2 doçent, 5 öğretim görevlisi, 4 araştırma görevlisi, 1 uzman, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş Öğretmenliği Anabilim Dalında 2 yardımcı doçent, 3 öğretim görevlisi görev yapmaktadır. Ayrıca ankete katılan öğretim elemanları bazı resim-iş öğretmenliği anabilim dalında görev yapan öğretim elemanlarının sayıca yetersiz olduğu görüşündedirler.

- Resim-iş öğretmenliği anabilim dalında görev yapan öğretim elemanları yabancı dil seviyelerinin çoğunlukla kötü ya da orta düzeyde olduğunu belirtmişlerdir.

- Resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanları, sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları daha çok az düzeyde takip edebildiklerini belirtmişlerdir.

- Öğretim elemanlarının panel-seminer ve konferans sayılarının oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Ayrıca yurtiçi makale-kitap yayınları olan öğretim elemanları az olup yurt dışında ise bir iki kişiyi geçmemektedir.

- Öğretim elemanları, üniversitelerinde fakülte bütçesinden resim-iş öğretmenliği anabilim dallarına ayrılan bütçenin çok yetersiz olduğu görüşündedirler.

- Öğretim elemanları, fakültelerinde resim-iş öğretmenliği anabilim dallarının teknolojik açıdan çok yetersiz olduğu görüşündedirler.

- Öğretim elemanları, fakültelerinde resim-iş öğretmenliği anabilim dallarının fiziki mekan açısından çok yetersiz olduğu görüşündedirler.

- Öğretim elemanlarının çoğunluğu nitelikli resim-iş öğretmeni yetiştirilmesinde

öğretim elemanlarının branşlaşmasının gerekli olduğu görüşündedirler.

- Öğretim elemanları resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan lisans ders programları ile ilgili olarak; Desen dersinin saat olarak çok yetersiz, içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeyinin ise yetersiz olduğu görüşündedirler. Temel Tasarım I-II derslerinin saat olarak yetersiz, içerik olarak yeterli, içeriğin uygulanabilme düzeyinin yetersiz olduğu görüşündedirler. Ana Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI derslerinin saat olarak yetersiz, içerik olarak yeterli, içeriğin uygulanabilme düzeyinin yetersiz olduğu görüşündedirler. Seçmeli Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI derslerinin saat olarak yetersiz, içerik olarak yeterli, içeriğin uygulanabilme düzeyinin yetersiz olduğu görüşündedirler. Ayrıca öğretim elemanlarının yarıya yakını, Perspektif, Yazı, Çağdaş Dünya Sanatı, Ana Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI, Seçmeli Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI, İnsanın Sanatsal Gelişimi, Sanat Öğretiminde Uygulamalar I-II, Sanat Eleştirisi ve Bilgisayar derslerinin uygulanabilme düzeylerinin yetersiz olduğu görüşündedirler.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak, Türkiye’de resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunların giderilmesine ilişkin öneriler aşağıda sunulmuştur:

- Üniversitelere göre öğrenci sayıları arasında büyük farklılık olmamasına karşın öğretim elemanlarının sayısı arasında büyük farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Bu durumun ortadan kaldırılabilmesi için, gelişmiş üniversitelerde yetiştirilecek eleman sayıları sadece yetiştirilen üniversitelerin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde sayısal olarak saptanmamalıdır. Gelişmekte olan üniversitelerdeki ihtiyaç göz önünde bulundurularak koşullu değerlendirilmelidir.

- Eğitimin evrenselleşmesi isteniyorsa yabancı dil sorununun çözülmesi gerekir. Yabancı dil sorununu çözmek de üniversitelerin görevidir. Ama üniversitelerin görevi olduğu kadar, o üniversitelerde görev yapan bireylerin sorumlulukları arasındadır. Bu nedenle YÖK ve MEB’nin işbirliği ile üniversiteler, öğretim elemanlarının yabancı dil öğrenebilmeleri için (kurslar açma, yurtdışına gönderme) gerekli koşulları sağlamalıdır. Öğretim elemanları da üniversitelerce sağlanacak bu düzenlemelere katılmalıdır.

- Öğretim elemanları sanat ve sanat eğitimi ile ilgili yayınları kendilerini geliştirmek ve değişen dünyada değişmeden kalmamak için takip etmek durumundadırlar. Bunun için öğretim elemanlarının ekonomik durumları iyileştirilmelidir. Üniversiteler ve fakülteler ayrıca bu yayınları kütüphanelerinde bulundurmalıdırlar.

- Öğretim elemanlarının çoğunluğunun panel, seminer, konferans, kitap vb. yayınlarının bulunmadığı veya az olduğu gözlenmiştir. 1997 sonuna dek üniversitelerde

eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının akademik yükseltilmelerinde yazılı bilimsel yayınların pek fazla önemsenmemesinden kaynaklanan bu durumun ortadan kaldırılabilmesi için öğretim elemanlarını bu tür çalışmalar yapmaya özendirecek önlemler alınmalıdır. Yazılı bilimsel yayınlar yapmaya olanak sağlayacak yayınlar (dergiler) oluşturulmalı, sempozyumlar düzenlenmelidir.

- Nitelikli resim-iş öğretmenlerinin yetişmesi için sanat eğitimi konusunda düzenli sempozyum, seminer ve konferansların düzenlenmesi, öğretim elemanlarının yurtiçi ve yurtdışı araştırma imkanlarının artırılması, eğitim sistemlerindeki gelişim paralelinde teknik donanımın sağlanması gerekmektedir. Bunların gerçekleşmesi için de bütçede yeterli kaynak oluşturulmalı, resim-iş öğretmenliği anabilim dalları bu kaynaktan faydalanmalıdır.

- Bilgiye ulaşmak günümüz bilgi çağında daha da kolaylaşmıştır. Bunun aracı görsel ve basılı yayın organları ile birlikte, bilgisayar ve internettir. Bu nedenle fakülteler bu ve benzer teknolojik donanımı öğretim elemanı ve öğrencilere ulaştırmak durumundadır.

- Sanat eğitimi maddeye dayalı bir eğitimidir. Deneme, yanılma ve teori geliştirme birlikte yürütülmektedir. Sanat eğitiminde çağdaş bir eğitim yakalanması için fiziki mekan olanaklarının artırılıp, donanımlı atölyelerin oluşturulması gerekmektedir.

- Üniversitelerde eğitim fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri ve edebiyat fakültelerinin sanat tarihi bölümleri arasında gerçekleştirilecek bir işbirliği ile lisansüstü programlarda öğretim elemanlarının branşlaşmaları sağlanmalıdır. Üniversitelerde öğretim elemanlarının sözleşmelerinin yenilenmesi esnasında üniversiteler arasında komisyonların oluşturulması kaliteli öğretim elemanının yetişmesi açısından önemlidir. Öğretim elemanlarının mesleki etik değerlere sahip çıkması ve bu değerleri genç öğretmen adaylarına aşılamları gerekir. Mesleki etik değerlerine sahip çıkamayan kişi iyi bir eğitimci değildir. Sanat eğitimi veren yüksek öğretim kurumlarında çalışacak elemanlar özenle seçilmeli ve her türlü gelişimlerini sağlayacak ortamlar oluşturulmalıdır.

- Resim-iş öğretmenliği anabilim dalı lisans ders programlarında okutulan Desen, Temel Tasarım, Ana Sanat Atölye, Seçmeli Sanat Atölye gibi uygulamalı alan dersler saat, içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeyi olarak öğretim elemanlarının çoğunluğunca yetersiz görülmüştür. Bu nedenle güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği anabilim dalı lisans ders programlarının, şimdiye kadar bahsedilen önerilerin gerçekleşmesi açısından yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Alkan, Cevat. **Eğitim Teknolojisi Kuramlar, Yönetmelikler**, Ankara: Yargıcıoğlu Matbaası, 1977.
- Atan, Doç. Ahmet. “Resim Öğretmeni Yetiştirme”, **Sanat Eğitimi Sempozyumu**, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs 2002.
- Cömert, Yrd. Doç. Mehtap. “Yaparak Yaşayarak Öğrenme”, **Sanat Eğitimi Sempozyumu**, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs 2002.
- Craft, A. “Identity and Creativity: Educating Teachers For Postmodernism”, **Teacher Development**, Vol.1, No1, UK, 1997.
- Çilenti, Kamuran. **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**, Ankara: Kadioğlu Matbaası, 1984.
- Doğan, Yrd. Doç. Dr. Pesent. “Türkiye’de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme”, **Sanat Eğitimi Sempozyumu**, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs 2002.
- Fidan, Nurettin. **Okulda Öğrenme ve Öğretme**, Ankara: Alkım Yayınevi, 1985.
- Gümrah, Yrd. Doç. Himmet. “Sanat Eğitimi Yetiştirilmede Temel Sanat Eğitimi Dersinin Yeri ve Önemi”, **Sanat Eğitimi Sempozyumu**, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs 2002.
- Küçükahmet, L. (1986). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Musgrave, P. **The Sociology of Education**, Alien and Bocon Inc. London: 1973.
- Odabaşı, Hatice. “Yaratıcılık”, **I. Ulusal Eğitim Sempozyumu**, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi ve Teknik E eğitim Fakültesi 24-30 Kasım 1986.
- ÖSYM. **ÖSYM 2001 Kılavuzu**, Ankara: ÖSYM, 2001.
- Özgen, M. Kemal. “İlköğretimden Yükseköğretime Kadar Sorunları İyi Bilen Sanat Eğitimcisi Yetiştirilmelidir”, **Milli Eğitim**, Sayı:131, Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1996.
- Özsoy, Yrd.Doç.Dr.Vedat. “Yetmişbeşinci Yılda Sanat Eğitimi ve Öğretimi (Resim-İş Eğitimi)”, **Milli Eğitim**, Sayı:139, Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1998.
- Öztürk, Yrd.Doç.Mahmut. “YÖK-Dünya Bankası Projesi Resim Öğretmenliği Lisans Programında Desen Dersi Örneğiyle Standart Bilgi Seviyesine Erişimin Önemi ve Gerekliliği”, **Sanat Eğitimi Sempozyumu**, G.Ü.Gazi Eğitim Fak. 08-09-10 Mayıs 2002.
- San, İnci. **Sanat Eğitimi Kuramları**, I. Baskı. Ankara: Tan Yay. Özem Matbaacılık 1983.
- Yükseköğretim Kurulu. “Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi”, Ankara: Mart 1998.